

PROMENADRUTT

- 1 TORGET
- 2 STORGATAN
- 3 JAKOBSTADS MUSEUM
- 4 TRÄDGÅRDSGATAN
- 5 ROSENLUnds PRÄSTGÅRD – ASPEGRENS TRÄDGÅRD
- 6 ROSENLUndSGATAN - KVARNBACKSGATAN
- 7 CHOREAUSGATAN
- 8 RUNEBERGSPARKEN
- 9 KANALESPLANADEN
- 10 SKOLTRÄDGÅRDEN
- 11 SKOLGATAN, f.d Strengbergs tobaksfabrik, tobaksmuseum
- 12 ALHOLMSGATAN, trähusstaden Norrmalm "Skata"
- 13 SKEPPAREGATAN
- 14 HAMNGATAN
- 15 CONCORDIAPARKEN
- 16 JAKOBSTADS KYRKA
- 17 VISASBACKEN - WESTMANSMORS STUGA
- 18 KANALESPLANADEN, gågatan

VISIT JAKOBSTAD
Rådhuset, Salutorget 1
Jakobstad | tourism@jakobstad.fi

1. TORGET

Jakobstad grundades 27.10.1652. Staden grundades av grevinnan Ebba Brahe, som gav staden dess namn efter sin make Jakob de la Gardie. Torget har fungerat som handelsplats sedan medeltiden, det nuvarande rådhuset är det fjärde i ordningen.

Arkitekt Georg Wilenius ritningar godkändes 1875 och rådhuset togs i bruk, 1877. År 1890 fick huset ett nytt utseende. I stället för den senklassicistiska stilens, fick huset panelarkitektur samt en ny tornkonstruktion i nyrenässans, ritad av länsarkitekten Waldemar Backmansson och Fr. Thesleff.

Den ljusa byggnaden, Lindskogska handelshuset med årtal 1797, låt redaren och handelsmannen Adolf Lindskog bygga. Huset ingår nu i Högscolekvarteret Campus Allegro med musikutbildningen. I samma kvarter finns flera skolor på andra och tredje stadiet på tre språk. I byggnaderna finns bank, bibliotek, restaurang och café. Konsertsalen, Schaumansalen, 2013, är en bland de akustiskt bästa i landet med 400 platser. Campus Allegro-kvarteret består av byggnader från fyra sekel: 1700-, 1800-, 1900- och 2000-talet.

Den rappade trädgården i hörnet av Storgatan och Rådhusgatan i empirestil är ritad av Anders Fredrik Granstedt. Skepsredare och fabrikör Philip Ulrik Strengbergs handelshus från början av 1840-talet var ett av de större handelshusen i Jakobstad.

Handelshuset byggdes efter stadens brand 1835 på befintliga källare från 1700-talet. Källarutrymmen används numera som restaurang.

2. STORGATAN

År 1835 förstördes byggnaderna i stadsdelen Södermalm, som ligger söder om Kanaleplanaden, i en eldsvåda.

Byggnaderna mellan torget och Malmska gården, numera Jakobstads museum är från 1840-talet och byggda i empirestil.

På högra sidan om Storgatan finns Björkmans f.d. handelshus.

Till vänster finns en del av Campus Allegros byggnader i tidigare Lassfolks spetsfabrik. På följande tomt stod det hus där nationalskalden Johan Ludvig Runeberg föddes. Se skytten!

F.d. Liljas hus på höger sida inrymmer After Eights lunchrestaurang och café. Ungdomsarbeta och ungdoms verkstäder är en viktig del i verksamheten vid After Eight.

3. JAKOBSTADS MUSEUM

Den ståtliga vita empirebyggnaden från 1838 i hörnet av Storgatan och Trädgårdsgatan är Jakobstads Museum, tidigare handelshus och hem för familjen Malm. Arkitekt Anders Granstedt planerade byggnaden åt skeppsredaren och handelsmannen Peter Malm. I Jakobstads museum kan man bekanta sig med stadsens och sjöfartens historia samt temporära utställningar. Museibutik inne i museet. I gårdsbyggnaderna finns museala utställningar av bl.a. en lanthandel, arbetsbostad, damfrisering m.m. På området finns museets utställningshall Tempus.

TRÄDGÅRDSGATAN

Den ljusa väningsbyggnaden till vänster är Etelänummen koulu, finskspråkig skola för elever i åk 6-9. På andra sidan gatan verkar finska arbetarinstitutet i f.d. Thodénska handelshusets rosa byggnad. Marskalk Mannerheim var gäst i huset på 1940-talet. I gårdsbyggnaden inledde ingenjör Wilhelm Schauman sin industriella verksamhet med att producera cikoria, ett koffeinfritt kaffesurrogat.

5. ROSENLUnds PRÄSTGÅRD, ASPEGRENS TRÄDGÅRD

Rosenlunds prästgård med Aspegrens trädgård och kringliggande byggnader bildar en unik 1700-tals prästgårdsmiljö. Prosten Gabriel Aspegan låt bygga trädgården i mitten av 1700-talet. Trädgården är nu återskapad enligt gamla ritningar i barockstil och är en av de äldsta prästgårdsträdgårdarna i Finland. I stenladugården, från 1775, finns Pedersöre hembygdsmuseum, öppet sommartid. Prästgården har genomgått en grundlig restaurering, har café och lunchrestaurang och erbjuder utrymmen för föreläsningar och privata fester. Kulturella evenemang med olika teman ordnas i den anrika prästgårdsmiljön.

6. ROSENLUndSGATAN-KVARNBACKSGATAN

Vattentornet, från 1929 är planerat av arkitekt Lars Sonck.

Läkaren Elisabeth Backman låt bygga den gula jugendbyggnaden, på parkens andra sida, som stadsens första förlössningssjukhus, 1909. Byggnaden är nu i privat ägo.

Huset bredvid, Ebeneserkyrkan, från år 1892. Byggnaden är den äldsta på Kvarnbacken.

7. CHOREUSGATAN

Choraeusgatan har fått sitt namn efter diktaren Michael Choraeus, som bl.a. diktade om "Flickorna i Jakobstad".

Metodistkyrkan till höger är byggd 1928, tillbyggd på 1990-talet.

8. RUNEBERGSPARKEN

Nationalskalden Johan Ludwig Runeberg föddes i Jakobstad den 5.2.1804.

Bysten i parken gjordes av hans son skulptören Walter Runeberg och restes till 100-årsminne av nationalskaldens födelse. Runebergsveckan firas årligen i början av februari och bjuder på kulturevenemang av olika slag. På Valborgsmässaften ihägkommer studerande nationalskaldens minne och bysten pryds med en studentmössa.

9. KANALEPLANADEN

Familjen Runeberg bodde, 1811-1815 i Fontellska huset som fanns på nuvarande Stadshotellets tomt. I huset bredvid nuvarande Stadshotell, f.d. stadsgården, föddes 1807 Fredrika Tengström, nationalskalden Johan Ludvigs småkusin och blixtande hustru.

10. SKOLTRÄDGÅRDEN

Skolträdgården, anlagd och uppbyggd 1915-1932, är en donation av släkten Schauman till minnet av apotekare Viktor Schauman och hans hustru Elise. Parken planerades för att "väcka och utveckla stadsbornas sinne för växtvärldens skönhet, under och nyta". Skolträdgården är en av världens nordligaste botaniska trädgårdar med över 1000 växtarter. Dammen i parkens nedre del har sommartid guldfiskar och i mitten står putto-statyn av Matti Haupt. Finlands första trädgårdarkitekt Bengt Schalin planerade Skolträdgården. Jugendbyggnaden intill parken, Jakobstads Gymnasium, planerades av arkitekt Bertel Jung 1904. Tillbyggd 1960 och i början av 2000-talet. I byggnaden verkar både det svenska och det finska gymnasiet.

11. SKOLGATAN, F.D. STRENGBERGS TOBAKSFABRIK, TOAKSMUSEUM

Till höger f.d. Strengbergs tobaksfabrik. Tobaksspinneriet grundades i Jakobstad år 1762. Tobaksproduktionen fortgick in på 1990-talet. I fabriken tillverkades snus, tugtobak, pipetobak och senare cigarrer och cigaretter. Fabriken sysselsatte som mest upp till 2000 personer. Den gula byggnaden med fabriksklockan är ritad av arkitekt Torben Grut, 1909. Strengbergs klocka, Finlands största utomhusklocka, är en symbol för industristaden Jakobstad. Byggnaderna i rödtegel byggdes i slutet av 1800-talet och är i dag stadsens stadshus. Inne på gårdsområdet i en av byggnaderna finns tobaksmuseet, förvaltas av Jakobstads museum, öppet sommartid och enl. överenskommelse.

12. ALHOLMSGATAN, TRÄHUSSTADSDELEN NORMALM "Skata"

Genom att passera porten mellan ovan nämnda byggnader kommer man in till trähusstadsdelen Norrmalm, mera bekant som Skata, ett av de största enhetliga bevarade trähusområdena i Finland, med 40 kvarter. De första kvarteren byggdes på 1700-talet för sjömän och hantverkare, senare också fabriksarbete. Idag är trähusstadsdelen Skata skyddad och ett attraktivt bostadsområde i stadsens centrum. På vissa hus finns informationsskyltar, där man kan läsa om husets historia. Skata-applikation finns att tillgå.

13. SKEPPAREGATAN

Många gator i Skata har namn förknippade med skeppsbygande och sjöfarten, som varit en betydande tid i stadsens historia.

14. HAMNGATAN

Hamngatan är en av de äldsta gatorna i Jakobstad med hus från 1700-talet. I två av husen, har nationalskaldens föräldrar tillbringat sina sista levnadsår. Se skytarna! Den lilla röda trädgården i slutet av gatan var i tiderna kyrkstuga, övernattningstuga, för Larsmobor.

15. CONCORDIAPARKEN

Concordiaparken till höger har fått sitt namn efter segelfartyget Concordia, som seglade till Ost-Indien, 1782-1786. Ankaret i parken har man funnit vid muddringar i hamnen. I parken finns en unik björkvariant, flikbladig hängbjörk.

16. JAKOBSTADS KYRKA

Korskyrkan i trä är ritad av Johan Simonsson Knubb från Vörå, 1731. Stadens första kyrka stod på samma plats, men brändes ner under stora ofreden 1714. Kyrkans sevärdheter är bl.a. den 3 meter höga, sjuarmade ljusstaken, 1709 samt votivskippet från mitten av 1700-talet.

17. VISASBACKEN – WESTMANSMORS STUGA

Det röda huset till höger, Westmansmors stuga, var nationalskalden Johan L. Runebergs första skola. Sjömanssängen Anna Helena Westman livnärde sig och sin familj genom att lära stadsens barn läsa, skriva, räkna samt religion. Skolrummet finns på vinden i en liten kammare. Stugan förvaltas idag av Jakobstads museum. Öppen enl. överenskommelse.

18. KANALEPLANADEN

– gågatan med vattenskulpturen

Kanaleplanaden, stadsens gågata från 1992, har i tiderna varit farled mellan havsvikarna, som omgärdar stadsens centrum. Vattenskulpturen, "Strömmar i gemenskap" av skulpterad av konstnären Eero Hiironen på gågatan, syftar på vattnets betydelse som livsvillkor för människorna samt stadsens historia. Skulpturen avtäcktes vid stadsens 350-års jubileum 2002.

KÄVELYREITTI

- 1 TORI
- 2 ISOKATU
- 3 PIETARSAAREN MUSEO
- 4 PUUTARHAKATU
- 5 ASPEGRENIN PUUTARHAJA ROSENLUINDIN PAPPILA
- 6 ROSENLUINDINKATU – MYLLYMÄENKATU
- 7 CHORAEUKSENKATU
- 8 RUNEBERGIN PUISTO
- 9 KANAVAPUISTIKKO
- 10 KOULUPUUUTARHA
- 11 KOULUKATU ja entinen Strenbergin tupakkatehdas ja Tupakkamuseo
- 12 ALHOLMINKATU ja puutalokaupunginosa "Skata"
- 13 LAIVURINKATU
- 14 SATAMAKATU
- 15 CONCORDIA-PUISTO
- 16 PIETARSAAREN KIRKKO
- 17 VISASMÄKI – WESTMANINMUORIN TUPA
- 18 KANAVAPUISTIKKO, kävelykatu

VISIT PIETARSAARI
Raatihuone, Kauppatori 1
Pietarsaari | tourism@pietarsaari.fi

1. TORI JA RAATIHUONE

Pietarsaari/Jakobstad perustettiin 27.10.1652. Kaupungin perusti kreivitar Ebba Brahe ja hän nimesi kaupungin edesmenneen puolisonsa kreivi Jakob de la Gardien mukaan. Tori on ollut kauppapaikkana keskiajalta lähtien. Nykyinen Raatihuone otettiin käyttöön 1878 ja se on jo neljäs järjestyksestä. mm. 1700-luvulta.

Arkkitehti Georg Wilienuksen piirustukset hyväksytiin 1875 ja Raatihuone otettiin käyttöön 1878. Vuonna 1890 talo sai uuden ulkonäön: myöhäisklassisen tyylin sijaan talo sai paneelin ja uuden tornirakenteen uusrenessanssin tyylisiin, suunnittelijana länninarkkitehti Wald. Backmansson ja Fr. Thesleff.

Vaalean rakennuksen, johon on merkitty vuosiluku 1797, rakennutti laivanvarustaja ja kauppias Adolf Lindskog. Nykyään rakennus on osa Campus Allegron korttelia ja siihen on sijoitettu musiikinopetus. Korttelissa toimivat useat toiset ja kolmannen asteen koulutukset jopa kolmella kielessä, ravintola, pankki ja liikelaitat. Konserttisali Schaumansali, vuodelta 2013 on maamme korkealuokkaisimpia ja siellä on 400 istumapaikkaa. Korttelissa on rakennuksia neljältä vuosisadalta 1700-, 1800-, 1900- ja 2000-luvulta.

Isonkadun ja Raatihuoneenkadun kulmassa sijaitsevan empiretyylisen rapatun puurakennuksen on suunnitellut Anders Fredrik Granstedt. Siinä toimi 1840-luvun alusta lähtien yksi kaupungin isoista kauppataloista, laivanvarustaja ja tehtailija Ph. U. Strengbergin kauppatalo. Kaupungin palon (v. 1835) jälkeen uusi talo rakennettiin vanhojen kellareidenväliin. Kellarit ovat eri aikakausilta ennen paloa, mm 1700-luvulta.

2. ISOKATU

1835 riehui Pietarsaarella tulipalo, joka tuhosи suurimman osan Kanavapuiston eteläpuolisista rakennuksista Etelänummen kaupunginosassa. Torin ja Malmin kauppiastalon, nykyisen museon, välistä alueella sijaitsevat rakennukset on suurelta osin rakennettu palon jälkeen 1840-luvulla empiretyylisiin.

Oikealla entinen Björkmanin kauppatalo.

Vasemmalla yhä Campus Allegron rakennuksia, tämä osa oli alun perin Lassfolkin pitsitehdas. Seuraavana tontti, jossa sijaitsee kansallisrunko Johan Ludvig Runebergin syntymäkoti (kts. kyltti).

Oikealla ns. Liljan talo, jossa toimii After Eightin lounasravintola ja kahvila. Nuorisotyö ja -pajat ovat tärkeä osa After Eightin toimintaa.

3. PIETARSAAREN MUSEO

Isokadun ja Puutarhakadun kulmassa sijaitseva komea empiretyylinen rakennus vuodelta 1838 on Pietarsaaren museo. Talon suunnitteli arkkitehti Anders Fredrik Granstedt kauppahuoneeksi ja kodiksi laivanvarustaja ja kauppias Peter Malmi perheelle. Pietarsaaren museossa voi tutustua merenkulun ja kaupungin historiaan sekä vaihtuviin näytteilyihin. Talossa on museokauppa. Piharakennuksissa voi tutustua historiallisin ympäristöön kuten maalaiskauppaan, kampaamoona ja työläiskotiin. Pihapiirissä on myös näyttelytila Tempus.

4. PUUTARHAKATU

Vaalea rakennus vasemmalla on Etelänummen koulu, suomenkielinen yläkoulu.

Koulua vastapäätä ent. Thodenin kauppatalossa toimii suomenkielinen työväenopisto. Marsalkka Mannerheim vieraili talossa 1940-luvulla. Tontin piharakennuksessa insinööri Wilhelm Schauman aloitti teollisen toimintansa sikurin eli kahvinkorvikkeen valmistuksella vuonna 1883.

5. ASPEGRENIN PUUTARHA ja ROSENLUNDIN PAPPILA

Aspegrenin puutarha ja Rosenlundin pappila ympäröivine rakennuksineen muodostavat ainutlaatuisen puutarha-empäristön kaupunkialueella. Rovasti Gabriel Aspegren rakennutti puutarhan 1750-luvulla. Puutarha on kunnostettu alkuperäisen, barokkityylinen suunnitelman mukaan ja se on yksi Suomen vanhimista pappilapuutarhoista. Gabriel Aspegrenin rakennuttamassa kivinavetassa vuodelta 1775 sijaitsee kotiseutumuseo. Entinen pappila on kunnostettu juhla- ja koulutuskäyttöön ja siellä toimii myös lounasravintola. Ainutlaatuiseessa pappilamiljöössä järjestetään eri kulttuuritapahtumia.

6. ROSENLUNDINKATU – MYLLYMÄENKATU

Oikealla vuonna 1929 valmistunut, arkkitehti Lars Sonckin suunnittelema vesitorni.

Kadun kulmassa olevassa jugendtyylisessä rakennuksessa vuodelta 1909 toimi synnytyslaitos, jonka perusti lääkäri Elisabeth Backman. Nykyään yksityisomistuksessa. Naapurissa sijaitseva Ebeneser-kirkko vuodelta 1892 on Myllymäen vanhin rakennus.

7. CHORAEUKSENKATU

Choraeuksenkatu on saanut nimensä runoilija Michael Choraeuksen mukaan, joka mm. runoi Pietarsaaren tytöistä: *Flickorna i Jakobstad...* Metodistikirkko oikealla, rakennettu 1928, lisärakennus vuodelta 1990.

8. RUNEBERGIN PUISTO

Kansallisrunoilija Johan Ludvig Runeberg syntyi Pietarsaarella 5.2.1804. Hänen muistokseen nimetyn puiston keskellä sijaitsee runoilijan pojantalo Walter Runebergin veistämä patsas. Veistos hankittiin Runebergin 100-vuotisjuhlan kunniaksi 1904. Vuosittaisella Runebergin viikkolla järjestetään monipuolisia kulttuuritapahtumia ja viikkoja vietetään kirjailijan syntymäpäivän tienoilla. Vappuaattona kaupungin opiskelijat lakkivat kansallisrunoilijan patsaan.

9. KANAVAPUISTIKKO

Runebergin perhe asui v. 1811-1815 Kaupunginhotellin paikalla sijainneessa, kapteeni Fontellin omistamassa talossa. Viereisessä rakennuksessa (ent. kaupunginkartano), syntyi v. 1807 Fredrika Tengström, Johan Ludvigin pikkuserkku ja tuleva vaimo.

10. KOULUPUUUTARHA

Koulupuutarha (perustettu 1915-1932) on Schaumanin suvun lahjoitus apteekkari Viktor Schaumanin ja hänen vaimonsa Elisen muistolle. Puutarhan on tarkoitus edistää kaupungin koulujen ja asukkaiden kasvien tuntumusta ja "herättää ja kehittää aistejamme kasvimaailman kauneudelle, ihmeille ja hyödylle". Koulupuistossa on yli tuhat erilaista kasvilajia ja se on yksi maailman pohjoisimmista kasviteellisistä puutarhoista. Puutarhan alemmassa osassa on kalalampi kultakaloineen ja lammen keskellä Matti Hauptin Puttopatsas. Koulupuiston on suunnitellut Suomen ensimmäinen puutarha-arkkitehti Bengt Schalin.

Taustalla arkkitehti Bertel Jungin suunnittelema, vuonna 1904 valmistunut jugendrakennus, jossa nykyisin toimivat kaupungin suomen- ja ruotsinkieliset lukiot. Lisärakennukset ovat 1960- ja 2000-luvulta.

11. KOULUKATU ja ENTINEN STRENGBERGIN TUPAKKATEHDAS, TUPAKKAMUSEO

Oikealla ent. Strengbergin tupakkatehdas. Tupakkakehrämö perustettiin Pietarsaareen 1762 ja tupakanvalmistus Pietarsaressa päättyi 1990-luvulla. Tehtaassa valmistettiin nuuskaa, purutupakkaa, mällitupakkaa ja myöhemmin sikareita ja savukkeita. Enimmillään tupakkatehtaan palveluksessa oli lähes 2 000 työntekijää. Arkkitehti Torben Grutin suunnittelema keltainen rakennuskompleksi valmistui 1909. Strengbergin kello, joka on Suomen suurin toimiva ulkokello, on yksi Pietarsaaren teollisuuskaupungin merkittäviä symbolia. Piharakennuksessa on Tupakkamuseo, joka on osa Pietarsaaren museota, avoinna kesäisin ja sopimusten mukaan. Punatiilit rakennukset valmistuivat vaihteestaan 1800-luvun loppupuolella. Nykyään Pietarsaaren kaupungintalo.

12. ALHOLMINKATU ja PUUTALO-KAUPUNGINOSA POHJOISNUMMELI "Skata"

Sillan alitse tullaan Pohjoisnummelle, pietarsaarelaisittain Skataan, joka on 40 korttelin laajuinen ja yksi maan suurimmista yhtenäisistä puutalokaupunginosista. Ensimmäiset korttelit rakennettiin 1700-luvulla merimiehille ja käsityöläisille, myöhemmin myös työläisille. Nykyinen Skata on suojeiltu asuinalue. Joidenkin talojen seinissä on infokylttejä, joissa on tietoa talon historiasta. Käytettävissä myös "Skata"-sovellus.

13. LAIVURINKATU

Laivurinkatu, kuten useimmat kadunnimet Skatassa, muistuttaa meitä Pietarsaaren laivanrakennuksen ja merenkulun maineikkaasta historiaasta.

14. SATAMAKATU

Satamatatu on yksi Pietarsaaren vanhimista kaduista, jonka varrella vanhimmat talot ovat 1700-luvulta. Satamakadulla sijaitsee kaksi taloa, joissa J.L. Runebergin vanhemmat asuivat viimeiset elinvuotensa (kts. kylti).

Kadun päässä oleva pieni punainen tupa oli aikoinaan luolalaisten kirkkotupa.

Jugendtyylinen, arkkitehti Torben Grutin piirtämä entinen paloasema muistuttaa selvästi arkkitehdin suunnittelemaa Tukholman stadionia.

15. CONCORDIA-PUISTO

Oikealla oleva Concordia-puisto on nimetty fregatti Concordian mukaan, joka ensimmäisenä suomalaisaluksena purjehti Itä-Intiaan Jaavalle 1782-1785. Puistossa oleva ankuri on löytynyt sataman ruoppausten yhteydessä. Puistossa on erityinen koivumuunno, liuskailehtinen riippakoivu.

16. PIETARSAAREN KIRKKO

Pietarsaaren kirkko on väyriläisen Johan Simonsson Knubbin suunnittelma, 1731 käytöön vihity puinen ristikirkko. Samalla paikalla sijaitsi kaupungin ensimmäinen kirkko, joka poltettiin isovihan aikana. Kirkon nähtävyksiä ovat mm. vuodelta 1709 oleva kolme metriä korkea 7-haarainen kynttilänjalja sekä votiivilaiva 1700-luvun puolivälistä.

17. VISASMÄKI – WESTMANINMUORIN TUPA

Punainen talo oikealla on Westmanin muorin tupa, J.L. Runebergin ensimmäinen koulu. Merimiehen leski Anna Helena Westman elätti itsensä ja perheensä opettamalla koulussa kaupungin lapsia lukemaan, kirjoittamaan, laskemaan ja uskontoa. Luokkahuone sijaitsee ullakolla pienessä kamarissa. Nykyisin Pietarsaaren museon hallinnassa. Avoinna sopimusten mukaan.

18. KANAVAPUISTIKKO eli kävelykatu ja Yhtyväät vedet -muistomerki

Kanavapuistikko, Pietarsaaren kävelykatu vuodesta 1992, on aikanaan yhdistänyt kaupunkia ympäröineet merenlahdet toisiinsa. Kuvanveistäjä Eero Hiironen suunnittelema "Yhtyväät vedet" -suihkulähde kuvaa veden merkitystä elämälle ja kaupungin historialle. Veistos paljastettiin kaupungin 350-juhlavuoden kunniaksi vuonna 2002.

Mukavaa kävelyretkeä
– tervetuloa uudelleen!

